

บทที่ 8 : โครงการอบรมให้ความรู้เรื่องยา แก่ พลส. และ อสม. อำเภอควนเนียง

หลักการและเหตุผล

ในระบบสาธารณสุขมูลฐาน ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (พลส.) และ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นผู้มีความสำคัญในการดูแล ให้คำแนะนำด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในชุมชน รวมถึงเรื่องการใช้ยาและการใช้สมุนไพร พลส. และ อสม. จึงควรมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องหลักการใช้ยาที่ถูกต้องและการใช้สมุนไพร เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา และสมุนไพรแก่ประชาชนโดยผ่านทาง พลส. และ อสม.
2. เพื่อเพิ่มบทบาทของเภสัชกรให้ประชาชนรู้จักยิ่งขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย พลส. และ อสม. ของอำเภอควนเนียง จำนวน 410 คน

กลวิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมประสานงานกับโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำชุมชน เพื่อกำหนดรายละเอียดการดำเนินโครงการ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2534 โดยมีผู้ร่วมประชุมคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนควนเนียงวิทยา
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนควนเนียง
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอควนเนียง
ที่ประชุมร่วมกันกำหนดรายละเอียดโครงการ ดังนี้
 - 1.1 กำหนดวันที่ 4 มกราคม 2535 (ภายหลังเลื่อนเป็นวันที่ 25 มค. 35)
เวลา 9.00-12.00 น.
 - 1.2 หัวข้อการอบรมเรื่องความรู้เรื่องยา และ สมุนไพรทางสาธารณสุข
 - 1.3 สถานที่ ศูนย์กีฬาประจำอำเภอควนเนียง

2. ผู้ดำเนินโครงการติดต่อวิทยากร 2 ท่านคือ
 - 2.1 อาจารย์ สุชาติ จองประเสริฐ ภาควิชาเภสัชกรรม
 - 2.2 อาจารย์ นิวัติ แก้วประดับ ภาควิชาเภสัชเวชและเภสัชพิษศาสตร์
จากคณะเภสัชศาสตร์

3. ติดต่อไปยังสำนักงานสาธารณสุขอำเภอควนเนียง แจ้งกำหนดการอบรม ผสส. และอสสม. พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการแจ้งข่าวไปยังสถานีอนามัยต่าง ๆ คือ
 สอ.ควนเนียง สอ.ปากบาง สอ.บางเหนือ สอ.เกาะใหญ่ สอ.ควนโส
 สอ.บ้านกลางและ สอ.หัวขบิก เพื่อให้ทางสถานีอนามัย แจ้งไปยัง ผสส.และ
 อสสม. ทั้งหมด

การดำเนินงาน

วันที่ 25 มกราคม 2535

- 08.00 น. วิทยากรและผู้ดำเนินโครงการออกเดินทางจากคณะเภสัชศาสตร์
ไปอำเภอควนเนียง
- 08.45 น. ถึงอำเภอควนเนียง ไปยังศูนย์กีฬาประจำอำเภอ ซึ่งเป็นสถานที่ทำการ
อบรม มี ผสส.และอสสม.มาถึงแล้ว 12 คน นักศึกษาเข้าไปทำการสัมภาษณ์
และพูดคุยกับ ผสส.และอสสม. เกี่ยวกับการใช้ยาสมุนไพร
- 09.30 น. มี ผสส.และ อสสม. ทั้งหมด 54 คน ซึ่งประมาณ 13.5 เปอร์เซ็นต์
ของทั้งหมด
- หัวหน้าสาธารณสุขอำเภอควนเนียงกล่าวเปิดการอบรม
อาจารย์สุชาติ จองประเสริฐ อบรมในหัวข้อเรื่อง ธาตุกับสุขภาพ
รวมถึงการใช้ยาในแม่และเด็กเป็นเวลา 1 ชั่วโมง 15 นาที
ในระหว่างอบรมมีการซักถามจาก ผสส.และ อสสม. ตลอดเวลา
- 10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 11.00 น. อาจารย์นิวัติ แก้วประดับ อบรมเรื่องสมุนไพรและการนำมาใช้
เป็นเวลา 1 ชั่วโมง 15 นาที
ส่วนนี้จะมีคำถามจากผู้ฟังเป็นจำนวนมาก
- 12.15 น. หัวหน้าสาธารณสุขอำเภอควนเนียงกล่าวปิดอบรม
นักศึกษาผู้สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการอบรม 15 คน

การประเมินผล

1. การประเมินผล (out put)

- 1.1 การประเมินผลโดยวิธีแบบทดสอบไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจาก ผู้เข้าร่วมการอบรม มาสายและเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมก็รีบกลับ จึงให้การประเมินผลโดยการสัมภาษณ์ เฉพาะบางราย
- 1.2 จากการอบรม ผสส. และ อสม. ซึ่งมีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 54 คนหรือประมาณ 13 เปอร์เซ็นต์ของจำนวน ผสส., อสม. ทั้งหมด การประเมินผลทำโดยการสุ่ม สัมภาษณ์ก่อน 13 คนและหลังการอบรม จำนวน 15 คน พบว่า ทุกคนมีความพึงพอใจ ในเรื่องที่ได้รับการอบรม และมีความรู้เพิ่มขึ้น เช่น ก่อนการอบรม ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อย มีความรู้เรื่องและสมุนไพร มีการใช้ยาอย่างผิด ๆ เช่นการนกะพงชาในแคปซูล เพื่อ ใช้โรยแผล ใช้ยาหลอดคาร่วมกัน กินยาปฏิชีวนะไม่ครบตามจำนวน เป็นต้น และการสังเกตความสนใจขณะที่มีการอบรม พบว่า ผสส. และ อสม. กลุ่มดังกล่าวให้ความ สนใจ มีการซักถามปัญหาต่าง ๆ พร้อมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และ ประสบการณ์ การใช้สมุนไพร อย่างกว้างขวาง

2. การประเมินผลตัวโครงการ

ประเมินโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ ผสส. และ อสม.

- 2.1 จากวัตถุประสงค์จะเห็นว่าเหมาะสมในสภาพปัจจุบัน ซึ่งจะพบว่าประชาชนในท้องถิ่นที่ ห่างไกลความเจริญยังมีความรู้และทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยาและสมุนไพรอยู่
- 2.2 สำหรับวิธีการซึ่งเป็น การอบรม ผสส. และ อสม. แล้วให้บุคคลเหล่านั้นนำความรู้ไป เผยแพร่แก่ชุมชนของตัวเอง จะเป็นวิธีการที่น่าจะดีกว่าการอบรมประชาชนโดยตรง เนื่องจาก ผสส. และ อสม. มีความเข้าใจในพื้นฐานทางสาธารณสุข
- 2.3 หัวข้อเรื่องที่ใช้ในการอบรมเหมาะสม เพราะในฐานะที่เป็นเภสัชกร เรื่องที่มีความรู้ มากที่สุดคือเรื่องยา
- 2.4 ขั้นตอนในการดำเนินงาน ยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการประสานงานที่ดีกับทาง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอความเนียง จึงมีปัญหาเรื่องวัน และเวลาที่ทำการอบรม ไม่ค่อยเหมาะสม กล่าวคือในวันที่ทำการอบรมนั้น อยู่ในช่วงการเก็บเกี่ยวข้าวของ ประชาชน ทำให้ ผสส. และ อสม. ส่วนมากไม่สามารถมารับการอบรมได้

ปัญหา การแก้ไขและข้อเสนอแนะ

1. จำนวน ผสส.อสสม.ที่เข้ารับการอบรมน้อยกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (50% เปอร์เซนต์) ซึ่งส่วนใหญ่เนื่องมาจาก ไม่ว่างเพราะอยู่ในฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาคงต้องมีกระบวนการประสานงานกับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ เช่น นายอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ เป็นต้น และอีกเหตุผลหนึ่งคือ ทุกครั้งที่มีการอบรม ผสส.และอสสม. จะมีเบี้ยเลี้ยงคนละ 50 บาทต่อวัน แต่การอบรมครั้งนี้ไม่มีการให้เบี้ยเลี้ยง จึงอาจส่งผลให้ผู้เข้าร่วมการอบรมน้อย แนวทางแก้ไขคืออาจจะต้องเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น
2. ปัญหาการประเมินผลผู้เข้าร่วมการอบรม โดยไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เข้าร่วมการอบรมมาสายและรีบกลับ

